

Communicatieprincipes Scheldekaaien

voorstel aan de Stuurgroep Scheldekaaien, 18 december 2007

Ambitie herinrichting Scheldekaaien

Ontwerptekst, voor verdere uitwerking in overleg met de Stuurgroep...

De herinrichting van de Scheldekaaien is een omvangrijk project dat de stad fundamenteel zal veranderen. Het is een pioniersproject omwille van de (technische) opgave voor de waterkering in een stedelijke context. Maar het is eveneens een opportuniteit om de band tussen stad en stroom centraal te stellen, en om de stad een gezicht te geven langs de Schelde.

De herinrichting van de Scheldekaaien overstijgt het doorsnee stadsproject qua complexiteit, ambitie en doelgroep. De communicatie over de Scheldekaaien heeft een bovenlokale dimensie, en mag niet worden losgekoppeld van een ruimer verhaal.

De Scheldekaaien zijn een centraal gegeven op de mental map van vele bewoners en gebruikers. Nu reeds is er veel positieve aandacht voor de Scheldekaaien. In de nabije toekomst moet een breed publiek inzichten kunnen opbouwen over de betekenis en de potenties van de Scheldekaaien, en over de opgave voor de waterkering. Tegelijkertijd moet vooruit worden geblikt naar concrete sleutelproject(en) die in de in het tijdsbestek van de komende vijf jaar worden opgestart.

Samenvatting communicatieprincipes

- Goedkeuring van het Masterplan en de Principeovereenkomst (eind 2008) vormen een **kantelmoment** tussen:
 - een **voorbereidende studiefase**. Tijdens de studiefase is de communicatie low-profile.
 - een vervoltraject op verschillende sporen, met een nieuwe organisatiestructuur op maat van de verschillende deelprojecten. Tijdens het vervoltraject wordt een meer **intensieve projectcommunicatie** gevoerd.
- Er is nood aan een **breed kader** voor communicatie over de Scheldekaaien, met eventueel een overkoepelend thema.
- Communicatie verloopt op **drie sporen**, met name informatieverstrekking, overleg en inspirerende acties. Elk van de drie sporen wordt vanaf de studiefase uitgewerkt (beslissing stuurgroep 12 juni 2007).
- De communicatie wordt opgehangen aan **drie mijlpalen**:
 - mijlpaal 1: eind 2008 - publiek congres, met als doel de voorstelling van het Masterplan en de lancering van een overkoepelend thema
 - mijlpaal 2: eerste helft 2010 - ten gepaste tijde te definiëren (bijv. opening MAS)
 - mijlpaal 3: 2012 - ten gepaste tijde te definiëren (bijv. oplevering eerste deelproject Scheldekaaien)

Deze communicatieprincipes worden toegelicht in bijlage.

Vragen voor de stuurgroep

Met voorliggende nota wil de werkgroepcommunicatie:

1. de **algemene principes** voor het communicatietraject Scheldekaaien laten goedkeuren door de Stuurgroep
2. een **publiek congres eind 2008** laten goedkeuren **als eerste mijlpaal** door de Stuurgroep
3. van de Stuurgroep de opdracht krijgen om deze **eerste mijlpaal uit te werken** en hiervoor al dan niet een bureau aan te stellen
4. een beslissing vragen aan de Stuurgroep omtrent de communicatie onder een **overkoepelend thema** en de opdracht krijgen om dit thema te laten uitwerken door een bureau.

Bijlage: toelichting communicatieprincipes

1. Planningsproces Scheldekaaien

Het project voor de herinrichting van de Scheldekaaien is vandaag in studiefase (tot najaar 2008). Dit is een voorbereidende fase waarin een Masterplan wordt opgemaakt dat de krachtlijnen voor de toekomstige invulling van de kaaien uitzet.

Op basis van het Masterplan zal een Principeovereenkomst tussen de betrokken publieke actoren worden opgemaakt (eind 2008). Hierin worden de nodige engagementen vastgelegd voor uitwerking en uitvoering van deelprojecten in het vervolgtraject, met het Masterplan als kader.

Goedkeuring van het Masterplan en de Principeovereenkomst vormen een **kantelmoment tussen:**

- **een voorbereidende studiefase**, met eenduidig verloop
- **een vervolgtraject op verschillende sporen**, met een nieuwe organisatiestructuur op maat van de verschillende deelprojecten.

Deelprojecten zijn uiteenlopend van aard (heraanleg publieke ruimte, aanleg verkeersinfrastructuur, private ontwikkelingen enz.), en hebben elk een eigen timing en trekker. Voorlopig kunnen we enkel een hypothese maken van mogelijke deelprojecten en hun timing (*zie ook tabel voor een eerste hypothese*).

2. Uitgangspunten m.b.t. communicatie

1. De overgang van studiefase naar vervolgtraject wordt vertaald in het communicatieplan.

Tijdens de studiefase is de communicatie low-profile. Het Masterplan is immers geen finaliteit op zich en leidt niet rechtstreeks tot realisaties. Daar staat tegenover dat **aan het einde van de studiefase de publieke opinie rijp moet zijn voor ingrijpende veranderingen op de Scheldekaaien.**

Tijdens het vervolgtraject wordt een meer intensieve projectcommunicatie gevoerd. De realisatie van deelprojecten heeft immers een grote zichtbaarheid en zal een grote publieke betrokkenheid teweegbrengen. Opgave is om deze deelprojecten te kaderen en voortdurend de samenhang in beeld te brengen.

2. **Communicatie verloopt op drie sporen, met name informatieverstrekking, overleg en inspirerende acties.** Elk van de drie sporen wordt vanaf de studiefase uitgewerkt (beslissing stuurgroep 12 juni 2007).

3. Kader voor communicatie over de Scheldekaaien

Er is nood aan een voldoende breed kader voor communicatie, immers:

- De kaaien zijn een structurele drager van de stad. De herinrichting zal een impact hebben op de stadsdelen erlangs, evenals op een reeks lopende projecten en planningsprocessen.
- Het project voor de kaaien overstijgt de insteek van stadsontwikkeling. Het gaat niet enkel over de herinrichting van de publieke ruimte, maar ook over de relatie tussen stad en rivier, de stad en haar verleden en toekomst, de stad en de haven, landschap enz.

Dit kader moet precies worden afgebakend, en vraagt om een overkoepelend thema dat de ambitie en de draagwijdte van de herinrichting vat. **Advies is om de ontwikkeling van naam en beeld voor dit overkoepelend thema uit te besteden.**

Evenementen en projecten met raakvlakken met de Scheldekaaien moeten in rekening worden gebracht, incl. hun timing (zie *tabel voor een eerste overzicht*). Binnen het gegeven kader kan een selectie hiervan worden ingezet om het communicatietraject voor de Scheldekaaien te ondersteunen.

4. Drie sporen

Spoor 1. Informatieverstrekking moet **inzicht** creëren bij een brede doelgroep.

- studiefase: informatie over de opgave (het Sigmaphan, waterkering, kaaimuur enz.), en het toekomstbeeld en strategie zoals voorgesteld in het Masterplan
- vervolgetraject: informatie over de uitwerking van de deelprojecten

Spoor 2. Overleg en participatie moeten **draagvlak** creëren bij een brede doelgroep.

- studiefase: overleg over het Masterplan
- vervolgetraject: overleg en / of participatie op maat van verschillende deelprojecten en hun doelgroepen.

Spoor 3. Doel van **inspirerende acties** is niet om de kaaien op de mental map van de Antwerpenaren te brengen (cfr. wervend programma). Doel is wel om via acties, gericht op **beleving**, de potenties van de Scheldekaaien aan te tonen en om vooropgestelde ambitie over te dragen, opdat een brede doelgroep zich het project eigen maakt.

Inspirerende acties zijn niet noodzakelijk rechtstreeks gerelateerd aan de projectorganisatie van de Scheldekaaien. Ze hanteren een ruimere insteek en kunnen allianties aangaan met bijv. de toeristische en / of culturele programmatie. De projectorganisatie Scheldekaaien behoudt wel de regie.

Inspirerende acties kunnen allerhande vormen aannemen. Onderstaande vragen dienen zich aan:

- duur? (bijv. korte manifestatie of tentoonstelling over langere tijd?)
- lokatiegebonden of product? (bijv. kunstwerk of publicatie?)
- informatief karakter of aanleiding voor debat?
- enz.

5. Mijlpalen

De herinrichting van de Scheldekaaien is een project van lange adem. Mijlpalen in het communicatieplan worden zorgvuldig gespreid. Tijdens deze mijlpalen bereikt de communicatie een hoogtepunt en worden de verschillende sporen maximaal op elkaar afgestemd. Daarbij kunnen deelprojecten van de Scheldekaaien en evenementen en projecten in de omgeving elkaar wederzijds ondersteunen. Vanuit een eerste evaluatie worden in de periode 2007 - 2012 volgende mijlpalen voorgesteld.

- Mijlpaal 1, eind 2008. Goedkeuring **Masterplan Scheldekaaien**. Stad, rivier, en waterkering. Globale ambitie en samenhang van de kaaien. Lancering overkoepelend thema.
- Mijlpaal 2, eerste helft 2010. **Ten gepaste tijde te definiëren...** hypothese: opening MAS. Heden, verleden en toekomst van de kaaien en de stad. Informatie en overleg / participatie over de eerste deelprojecten van de Scheldekaaien.
- Mijlpaal 3, 2012. **Ten gepaste tijde te definiëren...** oplevering 1ste deelproject, bijv. Droogdokkenpark. Feestelijke opening. Informatie en participatie over de andere lopende projecten.

Dit is geen definitief voorstel. Ook andere mogelijke mijlpalen moeten op hun meerwaarde worden geëvalueerd bijv. sluiting Steen en opening MAS, verhoging van de dijken in Lillo fort, start werf en opening Red Star Line, een eventueel studietraject voor de Scheldebrug, de Tall ships race, evenementen van de Zomer van Antwerpen enz.

Tussen voorgestelde kunnen kleinere acties op de drie sporen worden ingevuld, afhankelijk van de voortgang van opgesomde projecten en evenementen.

6. Voorstel voor communicatie in 2007 - 2008, incl. eerste mijlpaal

Tijdens de studiefase staat het Masterplan centraal. Dat laatste zet de krachtlijnen uit voor de toekomstige herinrichting en fungeert als kader dat de samenhang van de kaaïen moet bewaren. Het leidt niet rechtstreeks tot uitvoering. In die optiek lijkt een low-profile communicatie aangewezen.

Andere overwegingen pleiten wel voor een brede communicatie.

- Het publiek debat over de kaaïen trekt zichzelf in gang; reeds vandaag.
- Het Masterplan zal een toekomstbeeld tonen dat danig zal verschillen van de kaaïen zoals de Antwerpenaar die vandaag kent. Het zal ingrijpende voorstellen omvatten. De publieke opinie moet hierop worden voorbereid.

Als antwoord op dit moeilijk evenwicht wordt voorgesteld:

1. een bescheiden informatie- en overlegtraject, tijdens de opmaak van het Masterplan

informatie op de website, een viertal thematische artikels in De(n) Antwerpenaar en artikels de Sigmakrant, regelmatig gespreid over de studiefase

drie interactiemomenten omtrent de tussentijdse voorstellen van het Masterplan:

- 20 november 2007: met een groep van “deskundigen”.
- april en september 2008: aan te vullen met de “representatieve gebruikers van de Scheldekaaïen”

2. een eerste mijlpaal onder de vorm van een congres, na goedkeuring van het Masterplan

- voorstelling van het Masterplan en het vervolgtraject voor herinrichting van de kaaïen
- lancering van het overkoepelend thema als brug naar het vervolgtraject

Een congres heeft:

- een sterk **publiek** karakter, immers: een zeer brede groep mensen voelt zich betrokken bij de herinrichting
- een sterk **informatief** karakter, immers: het complexiteit en strategisch gehalte van het Masterplan zijn aanzienlijk.

Daarom moet een congres worden ondersteund door de nodige communicatieacties op de drie sporen.

Vragen voor uitwerking zijn:

- spoor 1. Informatieverstrekking. Hoe de opgave en voorstellen voor de kaaïen beleefbaar en inzichtelijk maken voor een brede doelgroep?
- Spoor 2. Overleg. Hoe het breed publiek debat een plaats geven tijdens het congres? Hoe sterk moet worden ingezet op informatie opdat dit debat op een constructieve wijze wordt gevoerd?
- Spoor 3. Welke inspirerende acties kunnen uitstraling geven aan het congres en een brede doelgroep erbij betrekken?
- Tenslotte. Zijn er acties die strikt genomen niet meer tot de studiefase behoren, maar er dicht bij aansluiten en dus nu reeds mee in rekening worden gebracht? Bijv. een lokatiegebonden project als voorbode van de realisatie van een eerste deelproject?